

Startnotitie Ontwikkeltafels 2016

Inleiding

De zeven gemeenten in Noord-Limburg kopen gezamenlijk diensten in op het gebied van het sociaal domein. Bij de (door)ontwikkeling van de diensten die worden ingekocht en de wijze waarop deze worden ingekocht, trekken de gemeenten samen op met de aanbieders. Via een traject van ontwikkeltafels evalueren ze jaarlijks de inhoud van de contractafspraken.

Ontwikkeltafels 2016

Het ontwikkeltafelproces is een cyclisch proces. In 2015 hebben we een jaarcyclus van januari tot december gehanteerd. De uitvraag t.b.v. de gewijzigde overeenkomsten vond daarbij in oktober plaats. Voor zowel aanbieders als gemeenten viel dit moment eigenlijk te laat in het jaar: er was onvoldoende tijd om de contractwijzigingen op een gedegen manier per 1 januari 2016 door te kunnen voeren.

Ten behoeve van de werkbaarheid van het implementatieproces halen we daarom de ontwikkelcyclus naar voren: van augustus tot juli¹ voorafgaande aan het jaar waarop de contractwijzigingen ingaan.

Voor de ontwikkelcyclus 2016 betekent dit dat de OT's drie keer bij elkaar komen. In maart wordt de ontwikkelagenda voor 2016 besproken en in mei/juni de inkoopkaders en -documenten. In september/november kijken de OT's terug op het ontwikkeljaar 2016 en vooruit naar 2017.

Er zijn in 2016 vier ontwikkeltafels:

1. Jeugd (producten, tarieven, inhoudelijke vraagstukken, ...)
2. Wmo & participatie (producten, tarieven, inhoudelijke vraagstukken, ...)
3. Kwaliteit & monitoring (monitoren transformatie, kwaliteit van ondersteuning en zorg, kwaliteit van leven, ...)
4. Overeenkomsten (inhoud, differentiatie wijze aanbesteding/subsidie, ...)

De bedoeling van de eerste ontwikkeltafelronde is om op basis van vraagpunten, dilemma's en transformatiepunten met elkaar te bespreken welke concrete thema's en doelstellingen dit jaar in de ontwikkeltafels worden opgepakt². Deze startnotitie is daarom vooral een uitnodiging om mee te denken over de vraagstukken en opgaven in het sociaal domein.

Transformatiedoelen en dilemma's

Als gemeenten en aanbieders staan we voor een gemeenschappelijke opgave om de komende jaren met steeds minder budget toch op een goede wijze invulling te geven aan het sociaal domein. Daarbij willen de gemeenten sturen op maatschappelijke doelen; het bevorderen van de zelfredzaamheid en participatie van mensen met een beperking op een zo kosteneffectief mogelijke

¹ De exacte cyclus wordt jaarlijks afgestemd op de zomervakantie.

² Een meer complex onderwerp kan ook 'meerjarig' worden opgepakt: start in 2016, uitwerking/oplevering in 2017 of later.

wijze. Aanbieders moeten vrijheid krijgen in de wijze waarop zij die doelen willen bereiken, en tegelijkertijd moet de gemeente inzicht hebben in de werkwijze die aanbieders gaan toepassen en de resultaten die daarmee worden behaald.

De Transformatieagenda van de regiogemeenten geeft een aantal concrete aanknopingspunten voor vernieuwingen waaraan de komende jaren kan worden gewerkt. De regio streeft naar een situatie waarin:

- inwoners zelf verantwoordelijkheid nemen voor zichzelf, hun naasten en hun omgeving en zelf 'aan het stuur zitten';
- de gemeenten bescheiden zijn (qua bemoeienis), loslaten in vertrouwen, de ruimte geven en waar nodig stimuleren, ondersteunen en faciliteren;
- inwoners die ondersteuning nodig hebben en wier eigen kracht en netwerk hierin niet kunnen voorzien, snel en op maat de juiste ondersteuning ontvangen;
- inwoners geïntegreerd worden benaderd vanuit al hun leefdomeinen;
- de kwaliteit van leven wordt bevorderd;
- de ondersteuning van inwoners plaatsvindt 'dicht bij huis' (buurt, wijk, kern, gemeenschap) en 'zo lang mogelijk thuis';
- algemene ondersteuning en collectieve voorzieningen voor individuele maatwerkvoorzieningen gaan.

Verder signaleren we - mede op basis van de OT's van vorig jaar - de volgende behoeften bij de dagelijkse praktijk:

- vormgeven aan transformatie, innovatie;
- betere sturing/sturingsmogelijkheden (op kwaliteit en resultaat);
- lastenverlichting;
- koppeling met leefplannen;
- integratie van de leefdomeinen;
- differentiatie in bekostigingswijze, inkoopwijze, productindeling, sturing;
- aandacht voor de positie van kleine aanbieders;
- bedrijfsvoering op orde brengen bij gemeenten, MGR en aanbieders.

Bij de vertaling van bovengenoemde zaken naar de praktijk bestaan diverse dilemma's. Zo is minder budget beschikbaar maar is er weinig afname van vraag naar diensten. Verminderd budget kan ook op gespannen voet staan met innovatie als daarbij de kosten voor de baten uitgaan. De omschakeling van aanbodgerichte dienstverlening naar meer vraaggestuurd is lastig in de praktijk te vertalen. Deze omschakeling vergt veel van alle betrokkenen bij zowel bepalen van benodigde diensten als bij de bedrijfsvoering. Regie op proces kan op gespannen voet staan met meer regie bij de burger. De professionele regie bij aanbieders in relatie tot zelfregie moet verder worden uitgewerkt. Hier speelt mee dat de behoefte aan inzicht en noodzakelijke controle bij gemeenten kan botsen met de professionele vrijheid van de dienstverlener. Er bestaat spanning tussen enerzijds ruimte bieden en anderzijds vanuit efficiency werken aan uniformiteit en standaardisatie. Al met al uitdaging genoeg om met elkaar in de ontwikkeltafels te bespreken.

Vraagstukken

De transformatiedoelen en dilemma's vormen input voor de ontwikkelagenda. Om enige leidraad te bieden bij de bespreking van de ontwikkelmogelijkheden en de daarbij te maken keuzes zonder van tevoren al te veel te willen invullen, hebben we hieronder diverse mogelijke onderwerpen weergegeven in de vorm van vraagstukken:

1. Hoe kunnen we met minder budget toch de benodigde diensten bieden?

Een harde randvoorwaarde bij de inkoop van de diensten is dat de uitvoering van de diensten binnen het hiervoor beschikbare budget plaatsvindt. Uitgangspunt daarbij is dat kostenreductie niet automatisch wordt vertaald naar tariefkortingen. Wij zullen samen op zoek moeten naar andere mogelijkheden om financieel niet uit de bocht te vliegen. Op welke wijze kunnen we kosten reduceren in het gehele veld (ook bij gemeenten) terwijl we wel in staat zijn om alle noodzakelijke diensten in het sociaal domein op een verantwoorde en kwalitatief goede wijze uit te voeren? Waar valt efficiencywinst te boeken en hoe we verminderen de administratieve last? Waar kunnen we met slimme en/of nieuwe diensten/processen de burgers bij hun vraagstukken ondersteunen? Waarbij en hoe kunnen we daarbij omschakelen van zware naar lichte zorg, van maatwerk naar algemene voorzieningen? Hoe kunnen we meer inzetten op preventie en vroegsignalering?

2. Hoe komen we tot voldoende zicht op de diensten en kosten?

Het grote aantal aanbieders in combinatie met diversiteit van het aanbod maakt het lastig om een goed beeld te krijgen bij welke diensten per aanbieder precies worden geleverd. Een duidelijkere omschrijving hiervan maakt een betere duiding van de verschillen en overeenkomsten in de geleverde diensten mogelijk. Hiermee kunnen we de toegangsteams ook beter faciliteren in de ondersteuning van de burger bij het bepalen van de in te zetten dienst(en) en maakt de eventuele keuze voor een specifieke aanbieder duidelijker. Ook kan worden onderzocht of en waardoor verschillen in tarieven bij ogenschijnlijk vergelijkbare diensten bestaan. Waar zou een kostprijsanalyse een bruikbaar inzicht kunnen opleveren?

3. Hoe leggen we de relatie tussen diensten en resultaten?

Nu hanteren we nog het principe van inputsturing en prestatiebekostiging. De vraag is of we in staat zijn om diensten zodanig te omschrijven dat we afspraken maken over output/resultaat. En hoe komen we op termijn van output naar outcome en spreken we over het bereiken van een beoogd effect? Dat betekent dat we een koppeling moeten leggen tussen enerzijds aanbod en inspanning en anderzijds resultaat. Waar zou dit mogelijk zijn en wat is daarvoor nodig? Moeten we bijvoorbeeld aan de slag gaan met cliëntprofielen? En hoe ligt hierbij de relatie met zelfredzaamheid van de burger? Welke stappen kunnen we zetten om te komen tot een meer integrale benadering van de 3D's in het sociaal domein?

4. Welke kwaliteit kunnen en moeten we eisen en hoe monitoren we daarop?

Op dit moment voeren de gemeenten een check uit op bedrijfsmatige gegevens van aanbieders bij de aanbesteding. Er zijn weliswaar inhoudelijke eisen gesteld maar daar wordt niet of nauwelijks op gecontroleerd. Dit gaan we wel meer oppakken, zeker als we ook nog een

beweging maken naar sturing op output en outcome. Welke parameters zijn dan van belang bij de monitoring van kwaliteit van aanbieders? En hoe kunnen we de inhoudelijke kwaliteit en doelmatigheid van de diensten beoordelen? Op welke wijze kunnen we High Trust High Penalty vormgeven? Op welke wijze kunnen we niet alleen rechtmatigheid en doelmatigheid toetsen maar ook klantbeleving en –tevredenheid? Welke mogelijkheden zijn er om al stappen te zetten naar meten van kwaliteit van leven (positieve gezondheid)? En wat moeten we afspreken op het vlak van social return en goed werkgeverschap?

5. Hoe organiseren we de uitvoering?

Op dit moment worden cliënten op basis van losse producten verwezen naar aanbieders. De wens is om de administratieve belasting terug te dringen en ook meer te werken vanuit de inwoner zelf en zijn/haar behoefte. Hoe kunnen we meer ruimte geven om te doen wat nodig is maar wel vanuit de taak en bevoegdheid die we hebben in control zijn? Biedt een vorm van arrangementen een oplossing hiervoor? En welke mogelijkheden zijn er om hierbij te komen tot meer samenhang in de aanpak van de ondersteuningsvraag? Dit kan binnen een wettelijk domein zijn, maar ook wetoverstijgend. Maken we het daarmee gemakkelijker om een samenhangend pakket samen te stellen per cliënt?

6. Welke differentiatie moeten we hanteren?

De diensten in het sociaal domein zijn afgelopen jaren op een zoveel mogelijk uniforme wijze ingekocht. Het is de vraag of we niet naar een meer doelgerichte differentiatie moeten overgaan. Welk onderscheid moeten we maken als het gaat om producten gerelateerd aan bijv. doelgroep of resultaat? En wat betekent dit voor de vormen van regievoering? Welke vormen van bekostiging (input, output, lumpsum) horen daarbij? En wat is dan de beste inkoopwijze? De gedachte is dat we geen rigide categorisering willen maar flexibiliteit mogelijk maken.

7. Hoe gaan we om met de verdeling en toewijzing van het werkpakket?

Op dit moment hebben voor de regio bijna 300 aanbieders een raamovereenkomst. Sommige diensten worden door een groot aantal partijen aangeboden. In de praktijk leidt dit tot problemen bij toegang, veel administratieve lasten en de vraag of een aanbieder voldoende cliënten binnen een raamovereenkomst verwezen krijgt. Welke keuzemogelijkheid is nodig voor de burger? Hoe gevarieerd moet het aanbod zijn? En hoe borgen we voldoende continuïteit? De vraag is of we voor (een deel van) de diensten het aantal aanbieders moeten beperken. En hoe we komen dan tot de keuze? Moeten we de eisen aanscherpen of criteria benoemen om te komen tot uitsluitend voldoende gevarieerd aanbod voor passende ondersteuning? En hoe creëren we dan een realistische en uitvoerbare markt van vraag en aanbod waarbij ruimte bestaat voor nieuwe ideeën en aanbieders?

OT-specifieke onderwerpen

De bovengenoemde vraagstukken leveren ontwikkelonderwerpen op voor alle vier ontwikkeltafels. Aanvullend daarop kunnen er ook ontwikkelonderwerpen worden benoemd die specifiek bij een OT horen. Hieronder volgt een voorzet voor dergelijke mogelijke bespreekpunten weergegeven in korte bullets.

Van belang is om in de 1^e OT's met elkaar te verkennen of alle belangrijke OT-specifieke onderwerpen zijn geïdentificeerd. Ook zullen we gezamenlijk voldoende scherp moeten bepalen met welke opdracht de (sub)werkgroepen de komende periode aan de slag gaan.

Jeugd

- Regionale overeenkomsten rondom crisishulp en de gecertificeerde instellingen voor kindbescherming en jeugdreclassering meenemen in het bestuurlijk aanbestedingstraject?
- Ontschotten van de jeugdhulp
- Hulp aan jeugdigen met een beperking (langdurend en kortdurend)
- Voormalige provinciale jeugdzorg
- Jeugd-GGZ (inclusief DBC-systematiek)
- De huidige percelen “nazorg” en “overig”
- (Beschermd) wonen voor jeugd

Wmo & participatie

- Onvoldoende aansluitingen van klinische opname (Zvw) naar Beschermd Wonen en van Beschermd Wonen naar ambulante vormen van zorg. Daarom werken aan differentiatie binnen het product Beschermd Wonen incl. scheiden van wonen en zorg om het vacuüm op te vullen tussen beschermd wonen en ambulante vormen
- NHC/huisvesting
- Kostprijzen (transparantie)
- Zzp'ers
- Kortdurend verblijf
- Doorontwikkeling begeleiding individueel
- Verbinding dagbestedingsproduct Wmo-Participatiewet (arbeidsmatig en sociale activering)
- Invulling Beschut Werk

Kwaliteit & monitoring

- Eerste vertaling maken van hoe kwaliteit van leven zijn weerslag kan krijgen. Hierbij is een link met de (inter)nationale ontwikkeling van positieve gezondheid belangrijk.
- Afstemming en samenwerking tussen de partners die betrokken zijn bij de ondersteuning en zorg van de burger/gezin. Inzichtelijk maken wat de bijdrage aan het eindresultaat en de klantervaring is van de interventies van de diverse betrokken partijen. Hiervoor instrumenten en werkwijzen ontwikkelen en daarin het goede van het bestaan de meenemen.
- Eerste aanzet maken voor het systeem van high trust-high penalty. Het definiëren van high trust – high penalty, partnership en transparantie en het formuleren van randvoorwaarden en indicatoren is daarin van belang.
- Wijze waarop continuïteit van ondersteuning/zorg kan worden gemonitord en het ontwikkelen van een meetinstrument.

- Het monitoren van talentontwikkeling en het borgen van een doorlopende lijn in ontwikkeling van jongeren naar volwassenen.
- Komen tot een definitie van social return en het formuleren van indicatoren. Het vermijden van perverse prikkels in contracten is daarin een aandachtspunt.

Overeenkomsten

- Differentiatie in wijze van aanbesteding/subsidiering producten
- Ruimte inbouwen voor innovatie (pilots e.d.)
- Ruimte voor couleur local/individuele werkafspraken per gemeente
- Lastenvermindering, vermindering regeldruk
- Verbetering vormgeving en verhouding raamovereenkomst/ontwikkelovereenkomst/bijlagen
- Doorontwikkeling minimumeisen
- Doorontwikkeling controleprotocol
- Regels over het proces van contractering, beëindiging, jaarschijven optimaliseren
- Regels over het OT-proces evalueren
- Andere inhoudelijke en juridisch-technische verbeterpunten

Vragen ter voorbereiding

In deze eerste ronde willen we zoals gezegd met uw inbreng een goede afbakening en prioritering van de ontwikkeltafelthema's tot stand brengen. Daarom verzoeken wij u om ter voorbereiding op de 1^e ronde OT's alvast na te denken over de volgende onderliggende vragen:

1. Kunt u zich vinden in de genoemde thema's of mist u nog belangrijke onderwerpen?
2. Welke van de genoemde thema's moet in 2016 absoluut aan de orde komen?
3. Waar liggen mogelijkheden om stappen te zetten in het kader van de transformatie?
4. Aan welk thema zou u een bijdrage willen leveren (in de vorm van deelname in werkgroepen)?

Op grond van de 4 OT-bijeenkomsten en de virtuele OT bepalen wij de definitieve onderwerpen binnen de OT-thema's en de daarvoor benodigde werkgroepen.

Wij hopen uw input te ontvangen op 9 maart, 23 maart maar zeker ook via de virtuele OT!